

Családi kohézió az idő szorításában

A szülők és a gyermekek társas együttléte a mindennapok
világában

Harcza István (FETE) – Monostori Judit (NKI)

Kutatási kérdések

- Hogyan változott a szülők és a gyermekek együttléttel töltött ideje az elmúlt három évtizedben ?
- Milyen tényezők játszottak szerepet a változásokban?

Strukturális változások a vizsgált időszak alatt

Makro és mikro szintet érintő változások

- A termékenységi mutatók csökkenése – a gyermekvállalás felértékelődhet
- A szülők iskolai végzettség szerinti struktúrája megváltozott – növekedett a magasabban kvalifikált szülők aránya
- Csökkent a foglalkoztatottak aránya a szülők körében – növekedett azoknak a háztartásoknak az aránya is, ahol nincs foglalkoztatott a háztartásban
- A foglalkoztatott szülőkön belül növekedett a szellemi foglalkozást végzők aránya

Néhány fontosabb társadalmi jellemző	Gyermekeket nevelő szülők (0-24 éves gyerekeket figyelembe véve)		
	1986/1987	1999/2000	2009/2010
Felsőfokú végzettségűek aránya	11	15	21
Foglalkoztatottak aránya	84	73	69
A foglalkoztatottakon belül a szellemi foglalkozásúak aránya	30	34	39
Azoknak a ht-oknak az aránya, ahol nincs foglalkoztatott	3	11	15

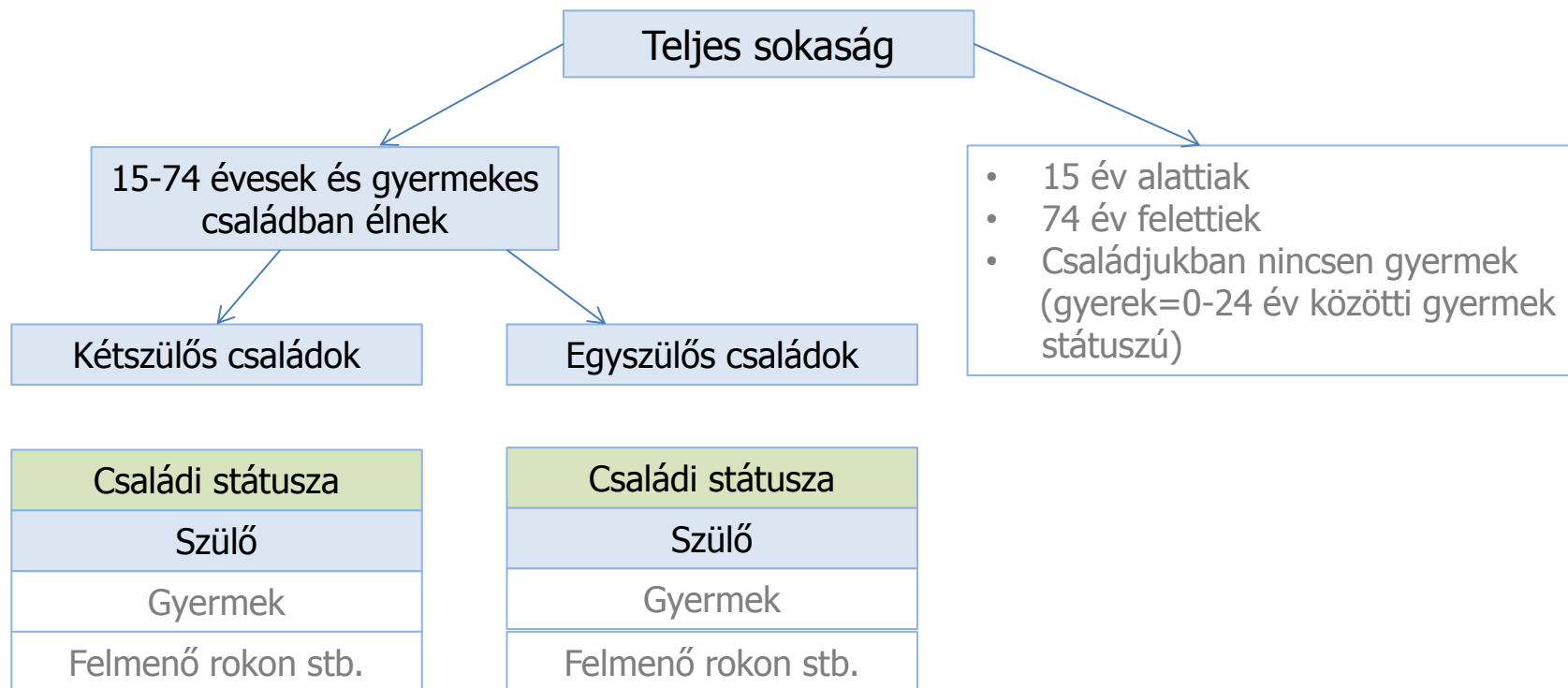
Adatok

- A KSH 1986/1987, 1999/2000 és 2009/2010-es Életmód és Időmérleg vizsgálata
- Az időfelhasználásról személyi kérdezés (minden háztartásból csak egy személy)
- A háztartásban élők demográfiai-szociológiai jellemzőiről alapvető információk rendelkezésre állnak (nem, életkor, gazdasági aktivitás, iskolai végzettség)
- Időmérlegnapló: Egy nap 24 órájáról nagyon részletes tevékenység struktúra (milyen tevékenységet végez, mikortól meddig, kivel/ki van jelen a tevékenység végzésekor, hol, párhuzamos tevékenységek)
- 15-74 éves populációra szűkítettük a mintát

	1986/1987	1999/2000	2009/2010
Kérdezettek száma	7 817	7 758	7 704
Időmérleg naplók száma	38 238	39 510	7 589

Forrás: Időmérleg 2009/2010. Összefoglaló adattár. KSH 2012 107. oldal

A vizsgált sokaság kiválasztási mechanizmusa

A vizsgált sokaság időmérleg naplóinak száma:

	1986/1987	1999/2000	2009/2010
Szülő státuszban, párkapcsolatban	14 667	12 338	2 036
Egyszülős státuszban	1 430	1 795	383
Szülő státuszban összesen	16 097	14 133	2 419

Eredmények 1.

A gyermekek és a szülők együtt töltött ideje – gyermekes szülők

(perc,%)

Kapcsolati forma/ gyermekszám	1986/1987			1999/2000			2009/2010			2009/ 1986 (1986= 100%)	
	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt	F	N
Gyermekgondozás, nevelés	20	55	38	29	62	47	44	96	72	220	175
<i>Partner kapcsolatban</i>	20	57	39	29	65	47	46	109	77	230	191
egy gyermekkel	19	55	37	27	52	40	42	99	69	221	180
két gyermekkel	21	54	37	28	62	45	47	105	76	224	194
három vagy több gy.	21	79	50	42	111	79	51	136	96	243	172
<i>Egyszülősként</i>	-	41	35	-	49	45	-	54	47	-	132
egy gyermekkel	-	31	27	-	39	37	-	44	37	-	142
két gyermekkel	-	48	42	-	52	48	-	60	54	-	125
három vagy több gy.	-	70	55	-	102	98	-	90	84	-	129

Eredmények 2.

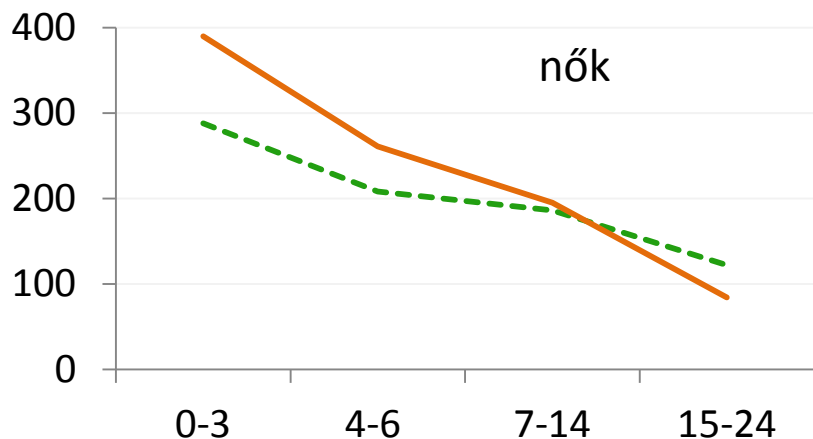
A gyermekek és a szülők együtt töltött ideje – gyermekes szülők

(perc,%)

Kapcsolati forma/ gyermekszám	1986/1987			1999/2000			2009/2010			2009/ 1986 (1986= 100%)	
	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt	F	N
Gyermekekkel töltött idő	136	188	163	150	197	175	140	216	182	103	115
<i>Partner kapcsolatban</i>	137	192	164	151	201	177	140	226	184	102	118
egy gyermekkel	121	167	145	138	170	154	131	191	160	108	114
két gyermekkel	143	196	168	153	204	177	147	233	189	103	119
három vagy több gy.	159	246	203	184	282	236	166	281	227	104	114
<i>Egyszülősként</i>	-	169	155	-	178	170	-	182	165	-	108
egy gyermekkel	-	161	146	-	153	146	-	155	136	-	96
két gyermekkel	-	167	152	-	206	198	-	198	182	-	119
három vagy több gy.	-	218	202	-	251	249	-	281	287	-	129

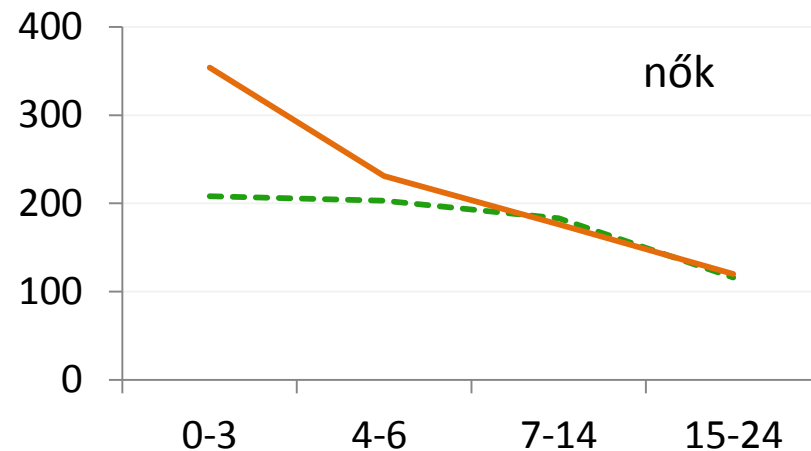
Eredmények 3.

A gyermekek és a szülők együtt töltött ideje – gyermekes szülők

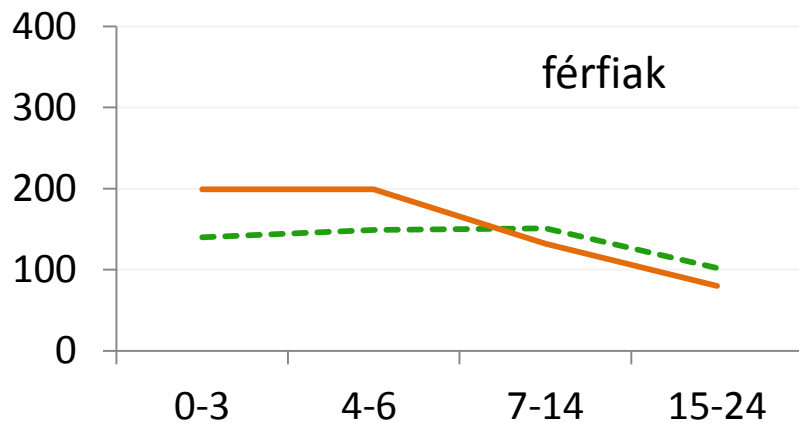
A legkisebb gyermek életkora

--- partnerrel, 1986 — partnerrel, 2009

A legkisebb gyermek életkora

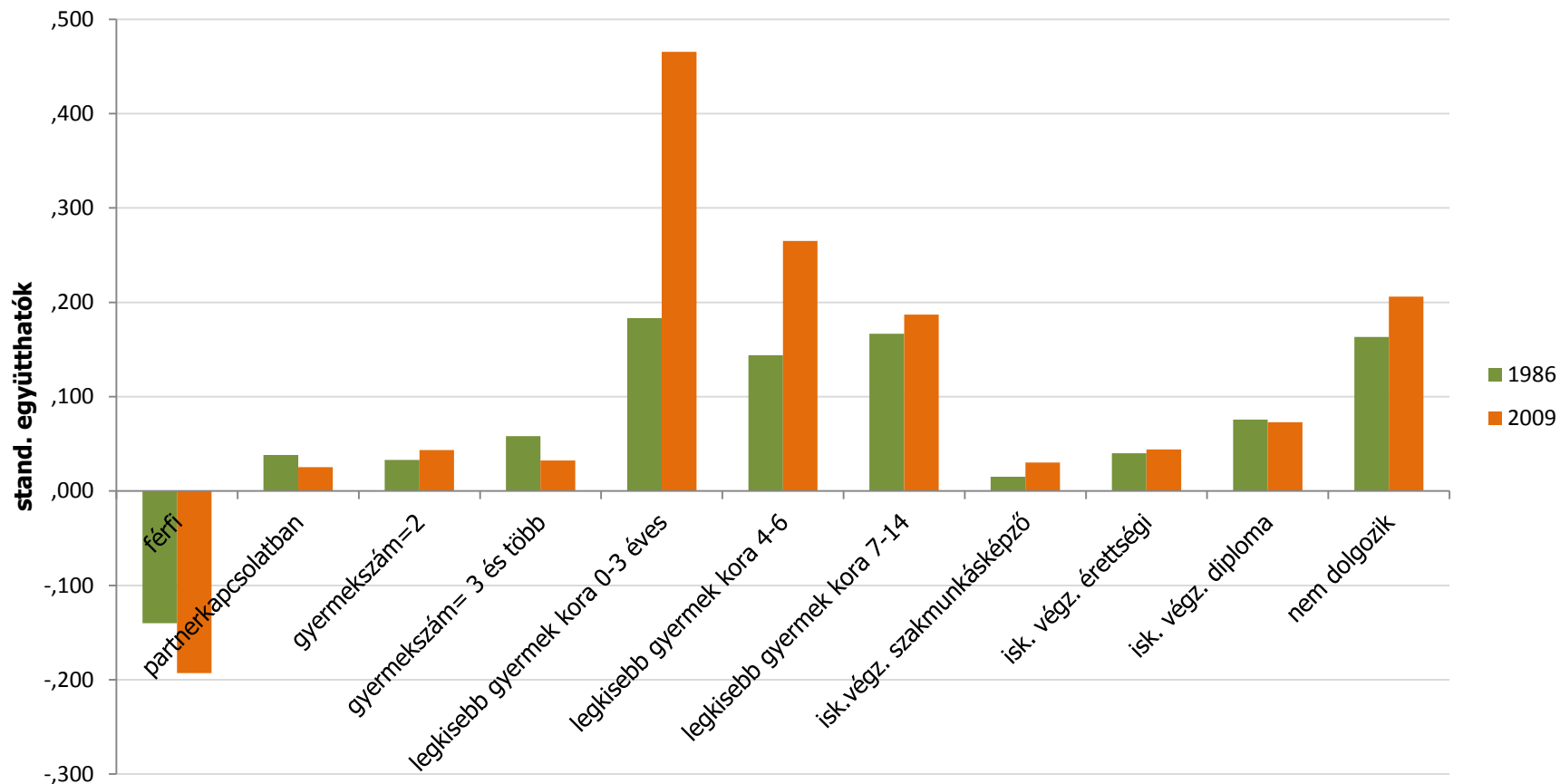
--- egyedülálló szülőként, 1986
— egyedülálló szülőként, 2009

A legkisebb gyermek életkora

--- partnerrel, 1986 — partnerrel, 2009

Eredmények 4. Magyarázó változók

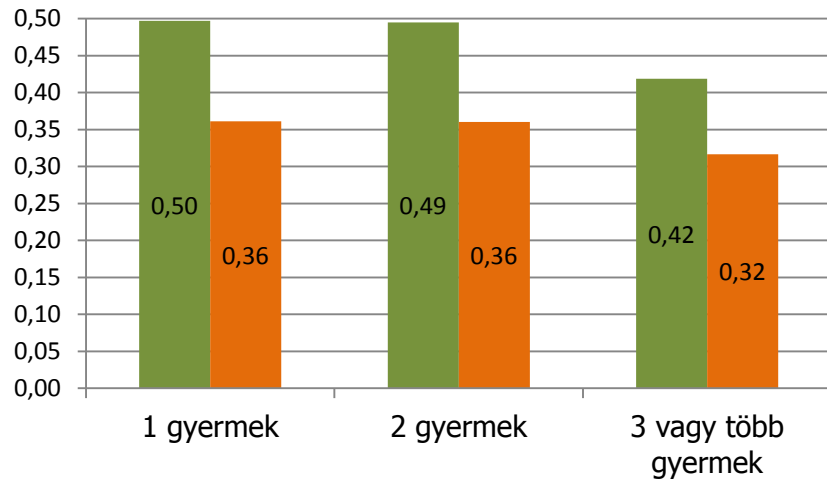

Referencia csoport: nő, egyszülős, egy gyermekes, a gyermek kora 0-3 év közötti, alacsony iskolai végzettség, dolgozik

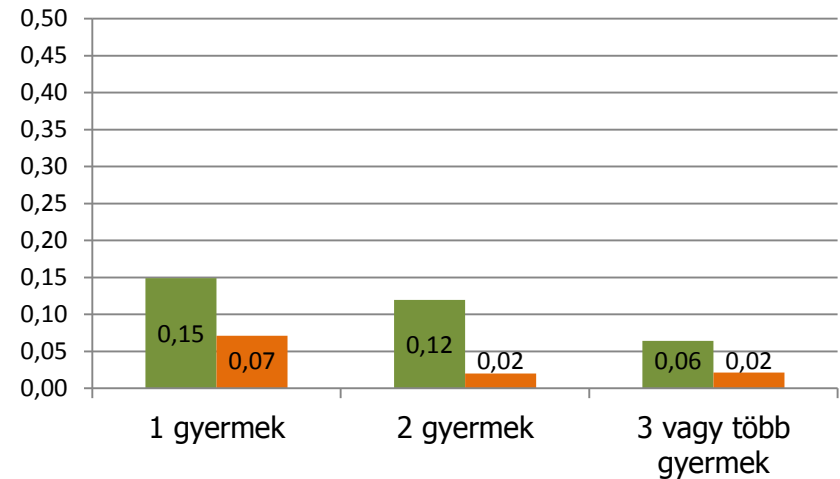
Eredmények 5. A családi együttlétek mintái

A gyermekkel töltött időn belül a gyermekekkel és partnerrel együtt töltött idő aránya

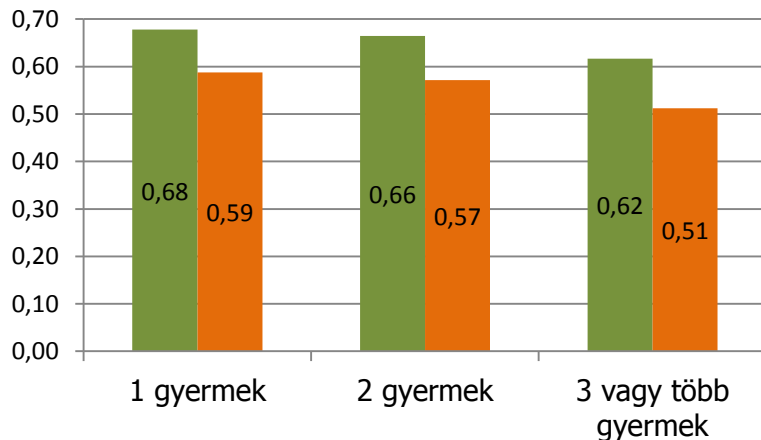
nők, partnerkapcsolatban

nők, egyszülősként

férfiak, partnerkapcsolatban

Összegzés

- A gyermekkel együtt töltött idő az elmúlt három évtizedben enyhén növekedett
- A növekedés mögött alapvetően az húzódik meg, hogy a kisgyermek gondozására lényegesen több időt fordítanak a szülők, mint korábban
- A férfiak szerepvállalása erősödött, de alapvetően csak a kisgyermek gondozásában
- A gyermekekkel együtt töltött időn belül csökkent annak az időnek az aránya, amelyet a szülők partnerükkel és gyermekeikkel együtt töltenek el